

AKATALPA

Mart 2001

Sayı : 15

AKDENİZ ALTIN PORTAKAL ŞİİR ÖDÜLÜ (4) BURSA EDEBİYAT GÜNLERİ (6)

Mehmet Mümtaz TUZCU

Şiir ve edebiyat ve bunların dergileri açısından, Bursa'yı, en çok Antalya'yla birlikte düşünüyoruz. İstanbul-Ankara-İzmir, Türkiye kültür-sanat-edebiyat liginin doğal üç büyükleri sayılır da, dördüncü büyük için bir yarışır, tartışmadır sürer gider: Bursa mı, Antalya mı, Adana mı, Trabzon mu?.. Bize göre elbette Bursa! Hatta bazen, o sırada topladığımız, ya da üstümüzdekilerin kapırdıkları sürpriz puanlarla, kendimizi üçüncü saydığımız olur, ikinci sayasımız gelir!

Boş tabii! *Akatalpa* olarak biz acar santrofor olsak da, kalecimiz, savunmamız, orta sahamız bize ayak uyduramaz ve mücadeleimizi hüznle, bulunduğumuz yerden aşağı inmemek için sürdürürüz. Ancak beşinci büyük Antalya'nın da avantajları az değildir; amansız ve kararlı ataklarına hiç ara vermez.

Bu acar atakların başında da Akdeniz Altın Portakal Şiir Ödülü gelir. Ödül tek başına önemli değil belki ama, ödül alan şairin şiiriyle ilgili bir sempozyum düzenlenir...

Bu yıl, 2000 yılı Akdeniz Altın Portakal Şiir Ödülünü almış olan Mehmet Taner'le ilgili sempozyuma, bu aziz şairimizin yanında, Ahmet İnam, Tuncer Uçarol, Orhan Koçak, Hüseyin Peker, Metin Celâl, Metin Cengiz, Hilmi Haşal, Mahmut Temizyürek, Mehmet Can Doğan, Derya Çolpan, Serdar Aydın, Sina Akyol, Ramis Dara katıldılar... Bu arada, 2001 yılı Akdeniz Altın Portakal Şiir Ödülü de Hüseyin Ferhad'a verildi.

Akdeniz'in, denizi ve denizin üstü sıra uzanan dağlarıyla, uzaktan gelenleri çarpan bu güzel şehrinde; bir de bir bahçe ve bu bahçenin Mehmet Tosun'uyla bir *Bahçe*'si, Cahit Kerse'si, Metin Demirtaş'ı, Şerif Erginbay'ı, Nuri Erkal'ı, Celal Hafifbilek'i, Ahmet Tüzün'ü vardı... Hasan Varol, Salih Mercanoğlu, Turgay Değirmenci, Neşe Karel, Hüseyin Demirhan, Saffet Uysal, Musa Öz... gündelik hayatın yollarını kesmesiyle olsa gerek, ortalıkta görünmüyorlardı...

Biz şimdi Bursa'dan, bu muazzam gole, 6. Bursa Edebiyat Günleriyle ve bunun yanında bu yıl boy verecek Mehmet H. Doğan'a saygı günleriyle karşılık vermeye, olabilirse yeniden öne geçmeye çalışacağız!

Hakemler yolunuzu kesmez, bahtımız yolunda giderse...

Esenlik dileklerimizle ve 22-24 Mart 2001'de görüşmek üzere...

Nuri Demirci, Mustafa Durak, Hüseyin Düz, Melih Elal, Gültekin Emre, Metin Güven, Hidayet Karakuş, Yelda Karataş, Mustafa Ocak, İlyas Tunç, Mehmet Mümtaz Tuzcu, Ahmet Uysal, Serdar Ünver, İhsan Üren.

ŞEKERRENK

Şeker çocuk bize şeker yedirme
Biz şekerini çok yedik şeker bizi yemeden

Düş düş yüzlemez ayna, borcun büyür boynuna
Albız bala! İlsene! Çevril çıktığın yana

Em eminse kırk kaymak kaydırırdın koynuna
Onca tuzun tuzcusu şeker tutmaz mı güne

Şekersiziz tuzu mu, o yaran yoran tuzu
Tuzsuzların şekerini yağ yaktırmaz insana

Dört şekersiz boyuna tuz soruyor teninden
Şerbetten şeker çalıp çalsan lepiskasına
Çopurdazlak kaç tıfil tavlarsın şurda gene

Bak ama allak bullak şer şurupta kılların
Yılların yıllara bindirişi... Aldırma!

Tekinsiz / dendi tohum! Ey masum malûm ana
İnsafa da gelsen ya gelirken galeyana

Akidesi kıtlama, şirdene şirret kama
Tarçını bahar sandım, akma siyidin yakama

Şeker çocuk sen sen ol tuza şeker değdirme
Biz ne şekerler sardık şeker kızını sevmeden

CEPHEYSE 'EDEBİYAT CEPHESİ'

Melih ELAL

On iki marttan sonra, siyasi arenada işler sarpa sarmaya başlayınca cephele oluşmaya başladı. Her cephe oluşumu yeni karmaşaları, yeni karmaşalar da yeni cephele doğurdu. Toplum dinamiklerinden biri olan yazın da bu siyasal çalkantının dışında kalmadı; kalmadı da... Toplumsal karmaşa içinde, edebiyatçılar da cephe oluşturdu. Bu girişim, ayrılmış değil, tam tersine edebiyatçıyı aynı çatı altında toplamaya ve edebiyatı sosyal yaşamda sözü edilir kılmaya yönelikti. Bu cephe, bir dergiydi, Demirtaş Ceyhun'un öncülüğünde çıkmaya başlayan *Edebiyat Cephesi*'ydi...

İlk sayısı 1-15 Mart 1979'da yayımlanan derginin, –Kendini gazete olarak tanıtmaya karşın, ben dergi olarak düşünüyorum– Demirtaş Ceyhun tarafından yazılan Çıkarken başlıklı bildirmesinde “Salt edebiyatla ilgili böyle bir gazete çıkarmağa Sıkıyönetimden önce karar vermiştik. Doğrusu, Ecevit Hükümetinin kitap, dergi yayımları konusunda birtakım yeni önlemler getireceğini kestirimişlerdik. Bekliyorduk. Ne ki, Sıkıyönetimin bunca erken geleceği aklımızın ucundan bile geçmemişti.

Bunları şunun için yapıyoruz; Sıkıyönetimli dönemlerde özellikle politik yayın organları daha çok denetim altına alındığı için, kendiliğinden bir biçimde sanat – edebiyat gazete ve dergilerinin sayısı birden artar. Bunu tek partili dönemden biliyoruz. DP döneminden biliyoruz. 12 Mart döneminden biliyoruz.

Sıkıyönetimler bazı grupların yayın organlarını kapattıkça, yayımlanmalarına yasaklar getirdikçe, kimileri gerçekten bir suskunluk dönemine girer, kimileri yeraltına iner, kimileri ise yeryüzünde yapı değiştirir.

Bu nedenle *'Edebiyat Cephesi'*nin, böyle bir sıkı dönemin sonucu olmadığını, üstelik altını çize çize belirtmekte zorunluluk görüyoruz.

Amacımız, ne böylesi geçici durumlarla uğraşmak, ne de bu geçici durumlara uygun bir iletişim biçimi aramaktır. İçinde bulunduğumuz toplumsal koşulların, o koşullara anca üst yapı kurumları aracılığıyla müdahale edebileceğimize olanağımız bize verebileceğine yüreğimizi inandırmamız için, böyle bir gazete çıkarmağa karar verdik.” dendiikten sonra “Önümüzdeki dönemde sanat ve edebiyat çalışmalarının da, tıpkı toplumun öteki kesimlerinde olduğu gibi küçük ‘Robenson adacıklarına’ bölünmesinin de ne denli tehlikeli sonuçlar doğuracağına dikkati çekmek istiyoruz. İşte bu düşüncelerdir ki, gazetemizin küçük bir grup gazetesine olmamasına büyük bir özen gösteriyoruz.” denilerek gazetenin tüm edebiyatçılara açık olduğu duyuruluyordu.

Gerçekten de 37 sayı süren yayının yaşamında *Edebiyat Cephesi*, Robinson adası olmaktan kaçınılmaz, olabildiğince çok yazara yer vermeye çalışmıştır. İçinde Behçet Necatigil, Sabahattin Kudret Aksal, Ali Yüce, Kemal Özer, Metin Eloğlu, Veysel Çolak, Nahit Ulvi Akgün, Özdemir İnce, Murathan Mungan, Can Yücel, Ahmet Ada, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Tarık Günersel, Abdülkadir Budak, Sennur Sezer, Yaşar Miraç gibi 84 şairin şiirlerine; Necati Cumalı, Zeyyat Selimoğlu, Nazlı Eray, Muzaffer Hacıhasanoğlu, Buket Uzuner, Hakkı Özkan, Talip Apaydın gibi 37 yazarın öykülerine yer vermiştir. Sayılan adlardan da anlaşılacağı gibi yazın anlayışları, teknikleri farklı yazarlar dergide yer bulabilmiştir.

Edebiyat Cephesi'nin bir başka özelliği de, yer verdiği yazarların, yayını süresince dergide bir iki kez görünmesidir. Böylece, cephe geniş tutulmuş, yazın adına sözü olan herkese sayfalarda yer vermeye çalışılmıştır. Doğaldır ki derginin sürekli yazarları da vardır. *Edebiyat Cephesi*'nin yönetimini üstlenen Demirtaş Ceyhun, on beş günde bir çıkmanın avantajını da kullanarak, buradaki yazılarıyla, edebiyat gündemini oluşturmuş, yazın dünyasında tartışılan konuları, sıcaklığı, okurlara aktarmasını bilmiştir. Böylece bu yazılarıyla bir edebiyat kamuoyu da oluşturulmuştur.

Ceyhun dışında sıkça yazarlar Behiç Duygulu, Kemal Sülker, Yalçın Küçük'tür. Behiç Duygulu, yazılarında edebiyat ortamına değinirken; Kemal Sülker ve Yalçın Küçük de edebiyatçı dostları ve edebiyat sosyolojisi üzerine yazarlar.

Edebiyat Cephesi'nde köşeler oluşturulmuş, tematik yazılar da yazılmıştır. Örneğin Rauf Mutluay, *Cumhuriyet* gazetesindeki köşesini, Edebiyat Sohbetleri adı altında dergiye taşıyarak, edebiyatın genel konularına değinen yazılar yazmış; ama bunu beş sayı (3.,4.,5.,6.,7. sayılar) sürdürebilmiştir. Hasan İzzettin Dinamo da 5. sayıdan başlayarak 30/31. sayıya değin –28. sayı dışında– Okuduğum Kitaplar, adlı köşesinde kitaplar üzerine yazmıştır. Yine bu köşenin üstünde de Çobanlı Şiirler başlığıyla 19 İdil yayımlanmıştır. Dergide en çok şiiri yayımlanan Dinamo'dur. Onu, tamamı ilk sayfada yer alan, 7 şiir ve desenle Metin Eloğlu izler.

Her sayının orta sayfasında bir ya da iki öykü yayımlanır. Kendini gazete olarak tanıttığı için, edebiyat ve sanat haberlerine de iç sayfalarında yer verir. İlk sayfada bir şairden bir şiir ile dönemin ünlü çizerlerinin –Tan Oral, Nezih Danyal, Erdoğan Bozok, Ferruh Doğan, Turhan Selçuk gibi– karikatürlerine yer verilir. Yalnız Behçet Necatigil'in ölümünün duyurulduğu 19/20. sayıda karikatür, 3. sayfaya taşınır. Ferruh Doğan'ın, edebiyat dünyasına gönderme yaptığı, ağlayan kalemde oluşan karikatürü yayımlanır.

Yarım gazete boyutunda, sekiz sayfa olarak (2. sayıdan başlayarak 12 sayfa, iki sayı bir arada yayımlandığında 20 sayfa) on beş günde bir yayımlanan *Edebiyat Cephesi*'nin ilk sayısında Behçet Necatigil ve Fahri Erdinç'in şiiri; Müjdat Gezen'in bir öyküsü; Nurer Uğurlu, Kemal Özer, Yalçın Küçük, Önder Şenyapılı, Hikmet Altunkaynak'ın yazın üzerine yazıları yayımlanır. Ayrıca daha ilk sayıda o günlerde yaşama veda eden şair Ali Rıza Ertan ve şair Niyazi Akıncioğlu'nun kişilikleri üzerine Özgür Coşkun ve Mehmet Kemal'in yazıları yer alır. İlk sayfada Tan Oral'ın, iç sayfalardaysa Nezih Danyal'ın karikatürleri yayımlanır.

Edebiyat Cephesi'nin sahibi Hamit Turan, Yazı İşleri Müdürü Demirtaş Ceyhun'dur ve gazete 10 liradan satılır. 7. sayıdan başlayarak Teknik Sorumluluğu Haldun İleri üstlenir. 1-31 Ocak 1980 tarihli 19/20. sayıda fiyatı 15 liraya çıkarılır.

Edebiyat Cephesi başlığının altında “on beş günlük edebiyat gazetesi” ibaresi yer alır ve başlık, o dönem gazetelerinde olduğu gibi, kırmızı fon içinde beyaz harflerle verilir. Dönemin gazeteleri başlıklarında kırmızı renk kullanırdı. Başlık 25/26. sayıda değiştirilir. Bu sayıya kadar, beş sütun olan sayfanın üç sütununu kaplayacak biçimde sol üst köşede bulunan başlık, beş sütünü kaplayacak biçimde sayfanın üstüne çıkar ve çerçeve içine alınır. Ayrıca, kırmızı fon rengi bırakılarak, her sayıda farklı bir renk kullanılmaya başlanır. Artık fon değil başlık renklidir. Arka sayfadaki başlıkta ise renk değişimi dışında, değişiklik olmaz.

1-31 Aralık 1979 tarihini taşıyan ve 19-20. sayı bir arada yayımlanan *Edebiyat Cephesi*'nin başlığı, Behçet Necatigil'in ölümü nedeniyle siyah olarak yayımlanır. Ne garip bir kozmik şakadır ki, derginin ilk sayısının birinci sayfasında tek şiir vardı ve o da Necatigil'in şiiriydi...

İlk sayıda Sait Faik Hikâye Armağanı yönetmeliğinin Darüşşafaka Cemiyeti'nce değiştirilme istemi eleştirilir ve Sait Faik'in annesi, aynı zamanda ödülün kurucusu Makbule Abasıyanık'ın onayladığı ödüle dönülünceye değin, sanatçıların bu yarışmaya katılmaması istenir. Bilindiği gibi bu ödüle, o yıl içinde yayımlanmış öykü kitapları gönderilerek katılmıyor.

Edebiyat Cephesi'nde Türkiye Yazarlar Sendikası'nın tüm etkinlikleri duyurulur. Bu etkinliklere katılan yazarlarla yapılan; etkinlik sırasında gerçekleştirilen konuşmalar yayımlanır. Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Yugoslavya gibi Balkan ülkelerinin o dönemdeki yazarlarına önem verilir. Bunların yazılarına, konuşmalarına, haberlerine dergide sıkça yer verilir.

Düzenlenen özel sayılarla ölüm yıldönümlerinde Ceyhun Atuf Kansu (2. sayı), Sabahattin Ali (3. sayı), Nâzım Hikmet (7. sayı), Orhan Kemal (7. sayı), Sabri Soran (18. sayı) anılırlar. Türkolog Lei Nikolayeviç'in İkinci Yeni ve Asım Bezirci'nin bu şiire bakışımı tartışan ilginç bir yazı dizisi (18., 19/20., 21/22. sayılar) yayımlanır. Aydın Boşan, 29. sayıdan başlayarak arka sayfada mizah üzerine yazar.

Akatalpahlardan Ramis Dara, Gülmemeleri Giyinme (13. sayı), Dersliklerde Basıldık (32. sayı) adlı şiirleri ve ‘Kana Bulanmış İnsan Teri’nin Şiiri (29. sayı) adlı inceleme yazısıyla; Hilmi Haşal, Sarı Kasım Şiiri (23. sayı) adlı şiiriyle *Edebiyat Cephesi*'nde görünür.

1 Mart 1979'da ilk sayısını yayımlayan *Edebiyat Cephesi*, sosyal çalkantıların, ekonomik bunalımların içinden geçerek Eylül 1980'e gelir ve Eylül 1980'de yayımlanan 37. sayısıyla yayını yaşamına son verir.

SENİN İÇİN BİR DUA DENEMESİ

Güneş bulutları aralasin, sarışın başını uzatsın
Ve senin için dua etsin, isterdim
Yaprak düşerken korkmasın senin için dua etsin, isterdim
Kuş yavrusuna uslu durmasını söylerken
Bir yandan da senin için dua etsin, isterdim
Sokak lambaları yanmadan önce
Senin için bir dakika dua etsinler, isterdim
Otobüs şoförü direksiyona geçmeden önce
Bildiği duaları bir kez de senin için okusun, isterdim
Öğretmen kara tahtaya matematik formüllerini
Yazmadan önce, senin için bir şiir okusun, isterdim
Çocuklar oyuncaklarını toplarken yatmadan önce
Utangaç sesleriyle senin için dua etsinler, isterdim
İş görüşmesine giden gençler (kız ya da erkek) kendilerinden
Önce seni düşünerek dua etsinler, isterdim
Sevgilisiyle buluşacak genç elindeki gülü sana sunsun,
[isterdim
Gece vardiyasındaki işçi sabahı beklerken seni düşünsün,
[isterdim
Çiçekçi çiçeklerini sularken senin hangi çiçekleri sevdiğini
[merak etsin, isterdim
Kütüphanede çalışan memur sevdiğin yazarların kitaplarını
Senin için ayırsın, isterdim
Kitapçı vitrinini senin sevdiğin şairlerin fotoğraflarıyla
[donatsın, isterdim
Bir fotoğraf galerisi “Daktilo ve Fotoğraflar”ı sergilesin,
[isterdim
Güneş yorgun argın güne veda ederken bir kez daha seni
[görsün, isterdim
Ay senin olduğun yerde biraz daha uzun kalsın, isterdim
Gece tüm güzel düşleri sana bağışlasın, isterdim
Sonbahar senin fotoğraflarında yer alacağı için havaya
[zıplasmı, isterdim
Uzun yolculuklara çıkanlar yanlarına senin mektuplarını da
[alsınlar, isterdim
Kaptanlar fırtınalı havalarda dalgalara bakıp bakıp
Bir dua da senin için okusunlar, isterdim
Tiyatrolarda oyuncular sahneye çıkmadan önce, seni
[düşünsünler ve
Uzun tiradlarının arasına senin adını da koysunlar, isterdim
Grevçiler umutlu direnişlerinde senin için de pankart açsınlar,
[isterdim.
Dükân sahipleri dükânlarının kepenklerini açarken
Günün bol kazançlı geçmesi için dua ederlerken senin için de
[dua etsinler, isterdim
Balıkçılar denize ağ atarlarken seni de dualarına ortak
[etsinler, isterdim
En sevdiğin müzik aletinin senin sevdiğin müzikleri
[çalmasını, isterdim
En sevdiğin sesin senin için türküler söylemesini, isterdim
En sevdiğin gözün hep senin için bakmasını, isterdim
Hep sevdiğin yolculuklara çıkasını, isterdim
Yüreğindeki çılgının hiç eksilmemesini, isterdim
Senin için yazılan şiirleri günün birinde göresin, isterdim

BALKON

Öte kendi/ne seçik
Düşe diye gider de
Çünkü balkon incecik
İçe köprü evlerde

İner birden bir perde
Gece gündün erkenci
Yiter gök, ya yer nerde?

Tak!.. Taşların sevinci

Yelda KARATAŞ

“HIÇ DEMEDİN ÖLÜM VAR”

Mario Levi'ye

kuşun kanadındaki ay
senin için yanar
o mor akşamlarda
yeşil mürekkeple noktalanın
her bakışın
ölümsüz

işte beni esirgediğin
hor dünya

yüreğine dokununca utanan
yüreğim çırılçıplak
bu evrenin karşısında

duyduğum her şey
ölümsüz

yatakta o aşkın avuçlarında
ki aşk bizim hayatımız
servilerin altında
üşüyen mezar taşlarında
kara alın yazımız
yorgun saç teli birinin omzunda
küçücük bir an
ya da bir büyük ihanet hiçbir kitapta olmayan
uykunun katili Machbet
ve ateşi getiren o koca Tanrı'nın eli

ölümsüz

ruhumu yakan bu şafak
gece yarısı kendini vuran hançer

ö l ü m s ü z

yüzün gibi hüznün içinde bulduğum tek sözcük

söyle nasıl yazılır

Ermenice, İspanyolca, Kürtçe, Süryanice ya da Rumca

Ö l ü m s ü z

T a n r ı ' y ı k a l b i n d e a r a y a n ç o c u k l a r d a .

İZLEK KAVRAMI ve M. TANER'DE ŞİİR DİLİ : AĞIT DİLİ

Mustafa DURAK

İzlek bizim yabancı dilden aldığımız ve terimini Türkçeleştirdiğimiz bir kavram. Ancak bu kavramın bazı çekiştirmelerine de tanık olmuyor değiliz, yani sözlük, ansiklopedik tanım dışına yani bilimsel arenaya çıkmaya kalktığımızda farklı anlayış ve tanımlamalarla karşılaşırız. Sözlükteki karşılığı, bir metindeki geliştirilen düşünce, önerme, konu. Fransızca bir sözlükten aldığım bu tanıma özellikle izleğin konu ile açıklanmasına karşı çıkma noktasında Emin Özdemir'in Edebiyat Bilgileri Sözlüğü kitabına baktığımdaysa izlek (tema) için şu bilgileri buluyorum : “Bir yapıt ya da yaratının anlamca sürdürdüğü temel yönelimleri. Konudan farklı bir kavramdır tema.” Konu ile izlek arasındaki ayrım da iki noktada belirlenmiş: konu işlenmeden önce vardır, izlek ise konu işlenirken ortaya çıkar ve bir de konu geneldir, somuttur, oysa izlek soyuttur, içe yöneliktir. Bu, Özdemir'in Kagan'dan aktardığı bir yaklaşımdır. Kagan konuyu doğrudan algıladığımız bir “aksiyon”, izleği de bu aksiyonun “iç anlamı” olarak tanımlıyor. Ona göre izlek, “toplumsal yaşamın akışından çıkarsanacak manevi sorundur; etiksel, dinsel, felsefi ya da başka mahiyetteki insan ilişkilerinin manen çatışmasıdır.” Weber'e göre ise izlek, sanat yapıtlarının bütününde simgesel ya da açıkça ortaya çıkabilecek çocuklukla ilgili bir olay ya da durumdur. Weber'e göre her sanatçının çeşitli simgelerle oluşturduğu kişisel izleği bir de kişisel ötesi izleği vardır; ama her ikisi de çocukluğa bağlı iki değişkendir. Bu iki yaklaşımdan ilkinin toplumsal, toplumsal; ikincisinin ise bireyci, ruhçözümsele olduğu açık. Yani herhangi bir eğilime yönelik, bakışı indirgenmiş, belki de sav'cı kişiler göreliliklerini sunuyorlar bize. Ben bu yazıda izlek konusunda ortaya bir sav atmaktan uzak, yalnızca izlek, konu ve motif kavramlarının ayrılmasından yana biri olarak bu kavramlara kendimce bakmak istiyorum.

Benim için bu kavramlar birbirlerine bağlı bir kertelenme içinde bulunan kavramlardır. Konu en genel, izlek, motife göre genel, motif de diğerlerine göre daha ayrıntıda bir kavramdır. Aralarındaki genellik sıralaması içerme ilişkisine göre şöyledir:

KONU ← İZLEK ← MOTİF

Konu herhangi bir metinsel bütünde en genel çerçevedir. Anlatının dayandırıldığı şeydir. Üzerine bir şeyler söylenen şeydir. İzlek, bir bütün içinde yazarın takıntısız alt konusudur. Takıntısız olması, dönüp dolaşp aynı konuya gelmesindedir. Bu onun ruhsal düzlemine ait bir takıntı olabileceği gibi, bilgisel düzlemine ait bir takıntı da olabilir. Ama takıntısız sanatçı olamaz. Sanatçının özelliği, ayrıcalığı:

takıntılarını sanatsal düzleme taşıyabilmektedir. Motif, izlek içinde oluşturucu parçalarıdır.

Bu yazıda Mehmet Taner'in şiirlerinde saptayabildiğim izleklerden biri olan ağıt ele alınacaktır. Ağıt izleğine geçmeden, Mehmet Taner'le ilgili izlek macerasına onun varlık konusundaki duruşundan girilebilir.

*Dağ'dım, ne oldum
Yeniden dağ mı olacağım?*
(s: 162; Dağ)

Kendi varlığını, belki de varlığının varlıklar içindeki konumunu sorgulayan bu soru önümüze ‘dağ’lığının, düzdekilere göre ayırımın ayırdaında ancak, parçalanmışlığını, dağılmışlığını da hissedene, kendi içinde sorunlu bir bireyi işaret ediyor. Bu, “dib”e, sıradanlığa razı olmayan bir bireydir.

*Dip: razı olunmuş, onursuz yaşam
Korkuların göbeğinde.*
(s: 244; Dip)

Gözleri olmadan yani görmeden, bilinçsizce yaşamaya, “köpek havlamaları gibi”, “bir su gibi eriyerek” yaşamaya karşıdır, onun için bir rüzgâr gibi fırtına gibi bir yaşam modeli koyar önüne. Elbette karşı olanın temel sorunu da uyumsuzluk olacaktır.

AĞIT

Mehmet Taner şiiri bir ağıt şiir olarak adlandırılabilir. Ağıt, sevilen, çok sevilen kişilerin ölümü üzerine ona karşı duyulanların ifade edilmesidir. Aynı zamanda da ölüme, yazgıya, yaşamsala bir başkaldırıdır. Yani ağıtın üç temel yapıcı ögesi: duyarlık, ifade edilmiş olan ve başkaldırıdır. İfade edilmiş olan Mehmet Taner şiiri olduğuna göre, duyarlılığa ve başkaldırıya dikkat etmemiz gerekir.

SORGUYA

*Elim varmıyor başucumdaki suya
Kâğıt bir sessizlik içinde yaz gecesi
Beton bir sessizlik üstünde başkent Ankara
Acı toy bir delikanlı gibi susatıyor beni
Elim varmıyor başucumdaki suya*

*Zamanlara varmıyor dil
Varmıyor Açıklığa. Varmıyor Pusuya.*

*Radyoları kapatın, yakın gazeteleri
Koyverin işlesin
Gündelik fitili ekmeğin
Kırlara benzeyin, serin kuyularla
Süsleyin başlarınızı*

Yeşeren ağaçlar biçildi, susuverdi Mayıs
Yas gülümsemeleri sindi her yüze - ağır
Konuşmuyoruz . Ağlamıyoruz . Perişanız .
Derin bir yara daha aldı sahte Avrupa

Gece bir kaplan gibi düştü içimize
(s:25)

Bu, “Sorguya” adlı şiirden bir parça. Bu şiiri sorgu sırasında öldürülmüş kişi ya da kişiler üzerine bir ağıt olarak anlıyorum. Sondan başlarsam, gecenin bir kaplan gibi düşmesi, ölüm haberinin gece gelmesi ya da geceleyn, yakalanıp götürülme olarak algılanabilir. Yorumlardan biri geçerli olabilir, ya da hiçbiri. Benim için şiiri düz yazıdan ayıran önemli bir yan, yorumsal, çağrışımsal çiçekler açtırabilmesidir. Burada da somut gerçekliğin ayrıntıları yok. Mehmet Taner şiirinin bir başka özelliği, dış ve tarihsel gerçekliği çok küçük izlere indirgeyerek öznel, duygusal gerçekliğin, gerçekliğinin şiirini yazmasıdır. Duyulan acı, ifadesini, insan gereksinimlerinin en temeli suda ve en uç noktası sanatsal yaratıma gönderme yapılan, benzetilende (kağıtta) buluyor. Yaz gecesi kağıt sessizliğine benzetiliyor. Gecenin verdiği sıkıntıyı kağıt sessizliğine, ancak, yazma arzusu içinde olup da hiçbir şey yazamamanın sıkıntısını yaşamış bir kişi benzetebilir. Ankara'nın beton bir sessizlik üstünde olması ise ikili okunabilir: başkalarının, kentın duyarsızlığı ya da kentın işkence görüp öldürülenin beton üstündeki bedeniyle bütünleştirilmesi.

Şair, anlatışında diyalektik bir sıra izlemiyor. Önce susaması, sonra elinin suya gitmemesi gerekirdi. Oysa o şiirde bunların yerini değiştiriyor. Belki buradan, kafasının ne kadar allak bullak olduğunu çıkarabiliriz. Bu, şiir için dolaylı, dizimsel bir anlatım olarak kabul edilebilir.

Mehmet Taner, ağıt dili içinde zaman zaman şaman diline yöneliyor. İfade etmek istediğini tam olarak kavramak kolay olmuyor. Dilin zamanlara, açıklığa ve pusuya varmaması ne demek? Acaba açıklık ve pusu dış dünyasal yaşam mı? İnsanların duruş, yaşam biçimleri mi? Herkese olup bitenleri anlatmak isteyip de anlatamamak mı bu iki dizayle anlatılan? Öldürülen'in, yaşasaydı varolacak sesi, söylemleri mi, sesinin kısılması mı? Bir suskunluk, yas havası mı? Tüm insanlara; açıktaki, pusudaki ve zamanlardaki tüm insanlara yönelik bir yaşlaştırma girişı galiba. Zira hemen ardından gelen döküm bu yorumun olabilirliğini artırıyor:

“Radyoları kapatın, yakın gazeteleri”

Ancak hemen ardından gelen sıralama öğeleri radyoyu kapatmak, gazeteleri yakmak kadar açık değil. Yine şamanlaşıyor, gerçeküstü bir anlatım sunuyor:

Koyverin işlesin
Gündelik fitili ekmeğin
Kırlara benzeyin, serin kuyularla
Süsleyin başlarınızı

İlyas TUNÇ

Savrulmalar

ENEL HAK

Tarih yazının icadıyla başlar. Yalan da öyle. Söz uçar, kalanlar yanılısama olur. Kağıtların tılsımlı yatağına çıplak girmeyin. Sezginize bürünün. Belgelerle konuşmak üstünlük değildir.

Kaleme sordum : Yazılanlar doğru mu? Yazdı ve uzaklaştı, dedi, bunları yazan. Kalem ki bir kaldıraçtır; yazdıklarımı kanıtlamaya kalksam kendi kağıtlarımın hamalı olurum. Bir türlü sonu gelmeyen işkence : *Sysiphos*'un yuvarlandıkça tepeye taşıdığı kocaman kaya gibi.

Öyleyse yazarak doruğa erişilmez. Doruk, doğruluktur. Sözlerin uçan halısına tutunmak gerekir. O zaman bütün dorukları kuş bakışı görürsün : *Enel Hak!*

“Kaleme ve yazdıklarına ant olsun” * ki *Enel Hak* ile sözü savunmak arasında gizli bir ilişki var! Dudaklarımın arasında bu yüzden toplu iğneler. Bu yüzden herkesin yüreğinde bir ince kafes. Gerçek mi? Nerede? Nasıl? Kim? Hangisi? O mu? Ben miyim?

İddia makamında fısıltılar... Korkuyorum; ya düşerse iğneler! Bana bir kalem gerek; esnek ama kırılmayan. Ki tepeden tırnağa hurufata bürünsün gövdem. Yazmak, susmaktır çünkü; iç deniz gibi bir şey.

Yazdım ve arındım yalanla, dedi bunları yazan. Suçum büyük, taammüden.

*Kalem Suresi, 1. ayet

Ekmeğin fitilini bırakmak ne demek? Ekmeğin fitili olmadığına göre, burada ekme başka bir sözcüğün yerine kullanılmış. Doğrusu kitaba tekrar tekrar baktım acaba bu “emek” mi diye? Yazılı olanın “ekmek” olduğunu görünce ekme sözcüğünün zaten emek ile çalışan ile ilişkilendirilebileceğini, dolayısıyla çalışanların artık patlaması gerektiğini istiyor şair bu ifadeyle, diye düşündüm. Ancak burada gözden uzak tutulmaması gereken, şairin sıralamadaki coşumu, kısa sürede hemen patlamaya, bombaya ulaşabilmesi. Yani kısasa kısas anlayışı ve heyecan dozu. Ekmeğin bombayla ilişkilendirilmesindeki anarşist yan. Ancak yıkıcılığın, yok etmenin ardından kırlara, kuyulara geçmesi mutlak anarşist olmadığını işaret ediyor. Anarşistlik için anarşist davranmak istemediğini, kırlarla, doğayla bütünleşebilmek adına, huzur ve güzellikler adına, serin kuyular gibi ferahlatıcı, rahatlatıcı olmak adına patladığını anlıyoruz.

SABAH

dağların eteğine öylece bırakılmış
toprak rengi, kabartma bir kasaba

bir yol; ince, ilkokul çocuklarının
resim defterlerinden çıkma

ve bir yerin tarifi için sanki
tek bir ağaç, bozkırda

İhsan ÜREN

İKİ MÜSTEHCEN (!)

Uluslararası 5. İstanbul Bienali'nde iki müstehcen (!) (belki de sakıncalı!) görünüm vardı:

Birincisi kadın sünneti içindi. 30 cm.lik ikiye bölünmüş iki kamış parçası, bir pashı jilet operasyon aleti! Video kayıtları, sesli çekimin insanlığın kulaklarına bir türlü ulaşamayan çılgınlıkları...

Geçenlerde, Afrika kökenli, müslüman, yüksek öğrenimli bir İngiliz kadını : “ 9 yaşında sünnet edildim... Canım çok yandı. Ömür boyu, unutamam bu utancı... 35 yaşındayım, bir kez olsun, cinsel coşku yaşamadım.” diyordu gazetenin birinde...

İkinci görünüm; bir köpekle bir adamın müşterek yaşamı; kulübesi, yemek çanağı, cinselliği dahil yaşamın her anını köpekle paylaşma sahneleri... Müstehceni bırakın, tiksindirici mi tiksindirici...

Kadını bu denli aşağılarsanız; dengeli ve doğal bir cinsellik olmaz.

Ya ne olur?

Hayvana yaklaştırırsınız, hem adamı hem de kadını...

Buyrun şimdi, burdan yakın!

KADIN FARZDIR –
OLUR MU HİÇ SÜNNET?

Hangi ilkellik,
sünnet demiş kadına?

Kadın, farz insanlığa.

“Bızır şeytanidir, kışkırtır zevki, kesilmeli.”
buyurmuş tutucu iblisin biri.

Böylece gelenek olmuş :
zevki kadına zehir etmek.

Kan almış ilkel sunak :
Hep eksik bırakılmış kızıdan, sakatlanmış,
ömür boyu yarım kalmış
kadından.

Bırakın bu ilkelliği,
Atlayın şu eşığı :
–Uygarlık bakın,
Nasıl da yakın!

ŞİİR BİLİCİSİ

şiir bilicisiyim ben, dilimde
çok eski sözler tılsımı
görün, iki bin dört yılında
değişecek şiirin yazgısı

biraz daha yol aladursun
özlem'i, nilay'ı, emel'i
yazının gergin ipine göğüs
verecek orta yaşın şairleri

kanıtlayacaklar güçlerini
yaşlı şairler de umutla
dergileriyle gelecekler, şiir /
zarı atacaklar ön sayfalarda

bu biliciyi dinleyin, az kaldı
dördüncü yılına iki binin
ansızın gövdeye düşecek
şiirsivıyla korunacak cenin

kapalı sözcükler eteğini
sıyracak bir hayli, pervasız
imgeler gezinecek tül/tenlerde
dişi bir şiir girecek kuleye

Mustafa OCAK

AKLA ÇIKAN SÖZ

aklım delirmenin tarihi
dallarından kenetli
göğün bileklerine
yapraklarını desenleyen
uzak iklimler
sen oluyorsun yağmurun adıyla
ve rüzgârsa sana dönüyor
senden estiği zaman

düşü düşüncenin sesiyle
bir gün çağırdığımda
havai fişekler takılacak
yıllarımın ardına
köklerim yetişecek
toprağın nefesine
yaşlı bir sen olacağım
genç bir çılgılık ağzımda

NESNEL GERÇEK, METİNSEL GERÇEK ve KENDİME DAİR

Metin GÜVEN

1

İnsanın kendisi olması çok zordur?

Ortada hemen herkes için geçerli olabilecek bir kusursuz düzensizlikler toplamı olan çocukluk vardır. Ve ortada hiç de aritmetik olmayan ilişkiler içerisinde ufaktan kendini gösteren muğlak bir birey silueti vardır.

Bu siluet gerçekten herkes için aynı berraklıkta var mıdır? Tam bilmiyorum. Ya da hayatın ilerideki aşamalarında yaşanan düş kırıklıkları ve ihanete uğrayan onur, sadece çocukluk dönemlerinde yaşananlarla açıklanabilir mi?

Belki ya da değil...

Birey, sahip olduğu vazgeçilmez haklarıyla, kendine ve ötekine karşı ilgi veya ilgisizlik içinde ortaya çıkar çünkü... Öyle dönemler olur ki, kimi zaman kendine karşı bile ayak direr insan. İnsanın kendisini belirlemesi ve kendisine eşitlenmesi de tamı tamına bu galiba.

Son derece de karmaşık bir yaratım türü olan şiirin kaynağını tam olarak belirleyen değil belki ama, önemli ölçüde etkileyen eksenlerini buralarda görüyorum ben...

Yani çocukluk ve ona eklenen yenilgiler...

En azından benim şiirim için bu böyle.

Her şey dille tanışmakla başlıyor belki de. Nesnelere anlam verme çabaları, tökezlemeler, kavramda beliren sorunlar ve daha o yıllarda öteki ve onunla ilgili dertler, tasalar...

Konuşmak dil için yeterli değil ki...

Dil bir ölçüde dış dünyaya anlam verme ve yaşamı adlandırma çabasıdır biraz da... Adlandırma sayesinde ki, insan, nesnelere dağıtmayı, toplamayı ve çağırılmayı öğrenir.

Eğer böyle olmasaydı, yaşam denilen karmaşa, birbiriyle ilgisiz nesnelere toplamı olurdu yalnızca. Ve o zaman hayat bir yığın soyutlamaya ve metafora eşitlenirdi. Belki o zaman şiire bile ihtiyaç kalmazdı.

2

Şiir gerçek dünyanın işidir zira. İnsanı, gerçekliğe de dil ulaştırır.

Dil sayesinde ki, insan bir yığın soyutlamadan ve metafordan kurtulup nesnelere dünyasına gider. Bu güzel yolculuk içinde hayata anlam kazandıran her nesne, zaman içinde yeniden ciddi ve somut birer anlam düzlemi içinde, herkes tarafından anlaşılabilir birer metafora dönüşür. Duyular (duygular değil, duyular) hareketle geçmişir artık. Ve mutlu son çok uzak değildir. Elbette bu arada, bireyin (hadi şairin diyelim) bile her zaman farkına varamadığı bir miktar rahatsızlık ve mutsuzluk yaşanacaktır. Nesnelere gerçeklikle, metinsel gerçeklik arasındaki yolların sorunsuz ve dikensiz olduğunu düşünenler, aradaki mesafeyi geçerken önlerine çıkan ilk çukurda kaybolurlar.

Burada özel ya da siyasal tercihler, duruş, dünya görüşü ve başka kanatlanmalar da etkili oluyor tabii ki...

Yazının başından beri söylendiği gibi, edebiyatın kendine has bir gerçekliği vardır. Çocukluk ya da ilk gençlik anıları ya da özlemleri belirli bir sıra izlemeden, edebi ürüne, dili kullanarak nüfuz ederler. Bir "yaşantı"nın ne zaman, nasıl, hangi ölçülerde ürüne (burada şiire) gireceğini şair de bilemez. Bilmemelidir de. O zaman şiire kurgu egemen olur ve şiiri yaratan beyinsel serüven, yerini, insana çok da haz vermeyen politikaya ve denetlenebilir, düzenlenebilir bir us'a bırakır.

Kanlı canlı birine dalak yedirmek gibi bir işkencedir bu.

Ben, kendi payıma hiçbir zaman, şiirimde dış dünyaya tamı tamına örtüşmek gibi saçma bir çaba içinde olmadım. Benim amacım, "madde"den yani gerçek dünyadan uzaklaşmak değil, tam tersine maddeye ulaşmaktır. Bu da dili ve nesneyi birbirinden ayrı, yalıtılmış şeyler gibi değil, birbirlerini diyalektik bir atmosfer içinde bütünleyen göstergeler olarak görmekle mümkündür... Öyle de yaptım.

Örneğin, kediler, kadınlar ya da çocuklar yalnızca kendileri olarak şiirime girdiler. Daha fazlasına izin vermedim. Belki ilk gençlik yıllarımda ülkemizde yaşayan herkesin hayatına bir anlamda şekil veren sosyolojik kargaşa, benim şiirimi, hak ettiğinden biraz daha fazla meşgul etmiş olabilir. Altını çizerek söylüyorum, bunu bir çeşit özleştirici olarak yazmadım. Ben yine aynı tavrın, aynı duruşun, aynı bakışın insanıyım. Bugün de benzer bir dönem yaşansa, aynı şiirleri yeniden yazardım herhalde. Ama biraz rafine bir beyinle elbette...

Edebiyat bir bilinç ürünüdür zira.

Hayat, hiç törpülenmeden, olduğu gibi edebiyata girmez, giremez. Girse ne olur? O zaman yapılan işin adı edebiyat değil iç dökme olur...

3

Yazar yalnız mıdır?

Ben yalnız mıyım?

Bir yaşama biçimi olarak düşünüldüğünde, yazmak, tam olarak "münzevi" bir ortam gerektirmese bile, kâğıdın tahrik eden, belki de baş döndüren teni, yazarı daha çok kendiliğinden bir başka dünyanın, daha içsel, daha öznel, belki de acı (ve güzel) kollarına bırakır.

Bu mutlak bir yalnızlık değildir elbette. Öyle olsaydı yazmak eylemi gerçekleşmezdi. Gece başlamıştır belki ama, beyaz kâğıdın aydınlığı yazarı (ve şairi) dışarıdaki hayata bağlayan önemli bir ayrıçtır.

Dilsel deneylerin insan beynindeki yansımaları diyebileceğim yazarlık süreci, istenilen metne tercih edilen ve gerekli olan böyle bir yalnızlığın nimetlerini kullanarak ulaşır biraz da.

Zor ve çetrefil bir eylemdir yazmak...

Ama yazar (ve şair) ne yaptığını, ne yapacağını biliyorsa ve en önemlisi elindeki malzemeyi metne dönüştürürken kullanacağı anahtar, yani dile egemense, kendi açısından çok da ürkütücü bir şey yok demektir.

Çünkü dildir insanı yalnızlıktan kurtaran.

Dildir hayatı yaşanılır kılan ve kılacak olan.

Dil konuşur, dil susmaz, dil yaşar ve yaşatır...

Soruyu tekrar soralım.

Yazar yalnız mıdır?

Ben yalnız mıyım?

Hayat, her gün, biz istemesek de yeni imgeler üretiyor. Yazar, bunları yazı diline aktarmak için, sadece yazma eylemi aşamasında belki yalnızlığı seçebilir. Ama bu, yazarın yaşamın her dilim ve damarında yalnız olduğu anlamına gelmez.

Elbette, yazarın nesnelere dünyasıyla yakın bağları varsa...

Elbette, önce bir dünyası ve sonra bir dünya görüşü varsa...

Ve yine elbette, adına dil denilen sihirli değneği nerede, ne zaman ve nasıl kullanacağını iyi biliyorsa...

Ben, kendimi de böyle değerlendiriyorum. Haklılığı ve doğruluğu çok sonra da anlaşılacak olsa, ben söyleyecek sözleri olan bir insanım ve bunları daha farklı ve daha değişik bir biçim içinde söyleyebilmenin telaşı içindeyim yıllardır...

Yalnızlığı seçmekle (başka şansım mı vardı ayrıca) hayatımı zorlaştırdığı ben de biliyorum. Ama yaşamı bütün dengeleriyle yakalamak gibi bir koşunun unsurlarından biriyim aynı zamanda...

Sınırsız ve sonsuz bir özgürlüğün peşinde değilim ben.

Acısız, sancısız ve anlamsız bir mutluluğun ardına da düşmedim. Çünkü ben adına yazarlık denilen bir savaşın ufkundayım.

Değmez mi?

4

Aşk, şiddet (bu arada sınıf mücadelesinin her biçimi) ve ölüm, şiirin doğal perspektifleri içindedir. Bu üç gerçeklik dışlanarak şiir de yazılamaz zaten.

Ama bu böyle diye şiiri (ve şairi) kategorize etmek çok doğru görünmüyor. Hele de bu ayrım belirli birtakım temalar üzerine oturtulmak isteniyorsa, ortada ciddi bir yanlış var demektir.

Dünyada modern şiirin kurucuları olan insanlar, yani Aloysius Bertrand, Charles Baudelaire, Lautréamont, Arthur Rimbaud ve Stephane Mallarmé ve diğer öncüler acaba hangi temanın şairidirler, bilen var mı? Bundan yüz otuz yıl önce ulaşılan olgunluk bugün ülkemizde ne yazık ki, henüz aşılabilmiş değil.

Panik ve bilgeliğin bileşkesi demek olan şiir, ancak bütün temaları içerisinde barındırabildiği zaman okunabilir ve kabul edilebilir bir konuma geliyor. Bu yüzdendir ki, Nâzım Hikmet, Melih Cevdet Anday ve Fazıl Hüsni Dağlarca büyük şairlerdir.

Yazının başlarında bir yerlerde de söyledim, şair olmanın insana kazandırdığı ilk coşkulu yıllar dışında, kendim de has şiirin, doğru şiirin peşindeyim yıllardır.

Önemli olan bağlanmalar değil, duruşlardır çünkü.

Daha ilerisini söylüyorum, belki de bağlanmalar ve aldanişlar insanı ister istemez kolay şiire götürüyor. Zira adı ne olursa olsun her bağlanış, insana birçok davranış kalıpları sunar. Yaşamak ve yazmak kolaydır artık. Şiirin bir hedefi vardır. Bir kadına ulaşmak ya da ne bileyim kafandaki düşünce sistemini insanlara benimsetmek...

Bu hem şairin yaratma özgürlüğünü kısıtlar, hem de şiire altından kalkamayacağı görevler yükler.

Bana göre, şiirin eğer bir hedefi olacaksa, yine şiirin kendisi olmalıdır.

Hangi şiirin?

Dünyada ve Türkiye'de bugüne kadar yazılan iyi şiirin...

Hüseyin DÜZ

Türk şiirinin 'E. Zola'sı müthiş 'etikçi' Ece Ayhan'a acil şifalar ve esenlik dileklerimle

Leimierre şöyle der : "Kuşların, yürürken bile kanatları vardır."

Pekâlâ bu altın suyuna batırılmış afli kelâm ne anlama geliyor. Yahşi (1) kapitalizmin övgüsünü yapan "aydınlr", epistemolojik fuhşu bize -hâlâ- "aydınlanma" diye yutturuyor. Şimdi ben diyorum ki, yahşi(!) kapitalizmin dünya nimetlerini, dört yapraklı yonca gibi ballandıra ballandıra üdeba, şua ve de cumhuri (!) ulema -yemeyip içmeyip- 'YÜRÜYEN KUŞLARI'; ya 'A.T.'a ya da 'U.S.'a jurnallıyor. Öyle ki 'A.T.'la 'U.S.' arasında pinpong topu olmuş beyinlerimizi, 'makyevalizm'in şehvetengiz 'masa tenisi' ihtirasından bir türlü kurtaramıyoruz. Pragmatizmin bütün ölümçül 'tırpanları' şiirin ve güzelliğin 'çayırları'na dadanmış sanki... Şu da var elbet : E(ste)tiğin şanlı bayrağı 'gelincikler'in, ille de 'aşk' hükmünden korkuyorlar... Korkmak hakları, korksunlar bakalım!

Nedir, neo-liberalizm'in libertin/muhafazakâr bohemleri, sadece ve sadece hükümsüz şehvet histerileriyle başedebiliyor : 'Maşa'ları da hazır: Bunu da (Sanat, bilim, felsefe dururken)* bin bir ilaçla / terapiyle / hipnozla psikanalistlere yaptırıyorlar. Psiko-terapi dedikleri seanslarında, depresif muzdariplerin 'hayat'tan 'bunalan' beyinlerini, narkoz (diazem) 'yalak'larına yatırarak sağ(alt)ıyorlar...

'Binmişiz bir alâmet'e, -SOLDURULMUYORUZ SANKİ-SOLUKLANIYORUZ (!)

Bakmayın siz, yahşi (!) kapitalizm denen 'han-ı yağma' 'masa'sının dört ayağından ikisi bilim ve teknoloji... (Ece Ayhan haklı : 'Masa'nın ne tarafında oturduğunuzun pek önemi yok...)

İşte bu 'han-ı yağma' 'masa'sının etrafında yapılan epistemolojik fuhşun memnu semereleri, her tür medyatik arenada arz-ı endam ediyor!... Bu epistemolojik fuhşun memnu semerelerinin en tehlikelisi de; insanlığımızı, gönüllerimizi zehirleyen 'küreselleşme' mavalı... Hem dört ayak üzerine oturtsanız bile, dönmeyen 'küresel' 'masa'nın üzerinde hiçbir 'güzellik' TUTUNAMIYOR!

Descartes'in 'determinizm'inden bile nasiplenmemiş Yeni Dünya Düzençileri, altın kupada DDT ZEHİRİ SUNARCASINA; SÜRREALİST / ABSÜRD / SANAL hezeyanlar yumağı içinde kaybolmamızı öngörüyor!...

Hülasa, 'küreselleşme' sosuyla tatlandırılmış 'SEVR'i yutmayalım...

Nedir, 'yürüyen kuşlara' kendi 'kanat'larını unutturan 'aydınlr'(!) -yüzlerini- hâlâ kasap süngeriyeli siliyor...

Şu da var elbet : Gönül ve akıl pusulamızı kimlerin kırdığını asla unutmayalım... Ve şiirin, aşkın, güzelliğin haritasını önümüze serelim... Ve bu haritayı doğru okuyalım : Misak-ı Milli! Şiirin 'yön tayini', aşkın 'mesafe tahminiyle' örtüşünce, GÜZELLİK, evet, 'güzellik' yol gösterecek bize...

Bu feraset hepimizde var : Ve asıl şiir budur...

ENCÂM

Bütün 'MÜNZEVİ'ler 'gelincik' oldu sonunda, arkada kalan gözleri papatya... Ben hâlâ gelincik ve papatya tarlalarına bakıyorum... Orada sessiz, derin, sonsuz ve muhteşem bir güzellik akıyor...

Duyuyorum, görüyorum, iliğime-kemiğime, yüreğime kadar hissediyorum...

Şu da var elbet : Hayatı, şiirle / düşünceyle kat etmenin lirik tatlarını bilmeyenler, (yok saydıkları) kalplerinden -bir daha kalplerine dönmemesine- uzaklaşmayı marifet sayarlar... Sonra da bu kalpsiz yolcular, -kayd-ı hayat- kalplerini ararlar!... Şu denilebilir sözgelimi: Bütün kitaplar, kendi kalbimize kelimelerle yaptığımız yolculuktan doğar... Mübalağa etmekten yüksünmüyorum : Kitabı olan kalbi vardır ama, kalbi olanların -mutlaka ve mutlaka- kelimeleri vardır. Kalpsiz adam, biraz da kitapsiz adamdır. Kitapları sevmekle başlar insan yanımız; en önemli adım, ilk adım sevmek : Kitapları / hayatı / kendimizi / başkalarını sevmek! Bencil değil, daima özgeçil olmak... Hem sorarım size, kalp atışlarıyla taçlandırılmayan kafa emeğinin, kıyıda sönüp giden cılız dalga köpükleri kadar hükmü var mıdır? Yoktur! Tefekkür deryasının dalgalarını şahlandıran gönül fırtınası, zulmün kıyılarını döve döve aşındırıp yok etmiyorsa, makyavelizmin kum şatoları yerle bir olmuyor demektir...

Şu da sorulabilir : 'Rüzgârsız kıyı', tefekkür deryasını avcunun içine alabilir mi? Rüya / ilham, tefekkür deryasının rüzgârları... Sanat, -rengarenk yelkenli e(ste)tik karnaval... Şiir- gönülümüze yaşama sevinci aşılayan duygu yakamozu... havsalamızın alamayacağı kadar güzelliği, gönül deryamıza serpiştiren yıldızlar; öte'lerden getirdikleri armağanların envânı en dip'e gizlice gömmüşler sanki... İnsan eliyle çizilen hiçbir zayıç; yıldızların gizlice gömdüğü bin bir gece hazinelerini bulmak için

HER AŞK
YENİ BİR GÖK YARATIR

çerçeveden taşan resim
ortadan ayırır sesini
yaz tarlalarından geçer
kırlangık güder göç yollarında
kederim
altın nokta gibi dikilir ufkuma
benden adres isteseler
dilimi verirdim

günlerce yazdım
şiirin sevisiyle durmadan
sözcüklere tuval aradım
esin
sözlük ve roman

o resim içimden geçti
bir kavşakta
kendini beklerken değişmiş
ben onu düşlerken
aşkıma yeni bir
gök bulmuşum

aşk katarlarına
katılır
sonsuzluk hanlarına
düşer yolum
anızlarda seken ardıçkuşu
resme girer

bense kırlarımda
dolaşan
sarışın bir gündüzle
göçerim şiirin ülkesine

simgelere sığınır yüreğim
anlamın kanı kurur
yeni bir yelken alırım kalbimden
içinde senin yüzün
rüzgârlarla dolu

şuaraya kılavuzluk etmiyor!... Güneş ve ayın armağanları toprağın üstünde ama, mısır piramitlerinin tepe noktası seçerparmağımız olsa, dokunabilir misiniz : Bir bakıma hayal mahsulü, uzak şiir iklimi, mavera, ilkbahar rüzgârı.. aradığınızı! Ah şu sabahla akşam arasındaki lirik kovalambaç; geceyle gündüz arasındaki gizemli saklambaç! Kavuşma yok, biri varken diğeri yok : Kovalamanın ve saklanmanın ardındaki sonsuz katmerli sır... İnsanın gönlünü / aklını güzel kılan muhteşem mizân... Ko, sabahın parmak uçları gül koksun, gecenin menekşe... Sabahla akşam, geceyle gündüz kavuşur mu? Kavuşmalar, aşk (yok) olur mu? Ama aşk var, iyi ki var... Yine menekşelendi akşam, söyleyin sabah gül'sün geçsin bun'a!

Aşk : En güzel kavuşmanın içindeki dinmeyen susuzluk...

Sevda uç vermeli : Kavuşma(lar)ın yaprakları, yani asıl şiir tomurcuklanmalı artık...

Muradımız meyve yemek değil, yaprakları sevmektir...

*Şuaraya 'maşa'lık elbette yaptırılmazlar, -meşhur kelâmdir çünkü- 'ağaçtan maşa olmaz'!...

Koordinasyon	:	Serdar Ünver (Tel : 0 535 – 398 98 16)
Yapım	:	Melih Elal (Faks : 0 224 – 442 92 14)
Katkıda Bulunanlar	:	Mustafa Durak, Hilmi Haşal, İhsan Üren...
Sahibi – Sorumlusu	:	Prof. Dr. Ali Özçebebi
Yönetim Yeri	:	324 Numaralı Oda
Baskı	:	Özsan Matbaacılık, İzmir Cad. No : 221 – BURSA
Yazışma Adresi	:	Ramis Dara, P. K. 68 16371 Ulucami – BURSA
Elektronik Posta	:	akatalpa@hotmail.com

Aylık edebiyat dergisi Akatalpa Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'na
BURSA

22 Mart 2001 tarihinde emekliliğimi isteyeceğimden, 27 Şubat 2001 – 21 Mart 2001 tarihleri arasında yıllık iznimi kullanmak istiyorum.
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

26 Şubat 2001

M. Melih ELAL

M. Melih ELAL
Emirsultan Cad. No:57
16360 Yıldırım BURSA